

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Metropolis Salisbvr gensis

Continens. Fvndationes Et Erectiones Monasteriorvm, Et Ecclesiarum
Collegiatarum, &c. per Boiarum, ac loca quædam vicina

Hund, Wiguleus

Monachii, 1620

Pombvrg seu Pambvrg.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13591

pro tempore in eadem existentis mitræ anuli, baculi pastoralis aliorumque Pontificalium insigniorum vsu magnopere te desiderare intelligamus. Motu proprio vt ex certa scientia maturaque deliberatione nostris ac de Apostolica potestatis plenitudine, tibi & tuis in Præpositum dicte Ecclesiæ pro tempore futuris successoribus, vt mitra, anulo, baculo Pastoralis ac aliis Pontificalibus insigniis vti, nec non in ipsa Ecclesia in quatuor & successores prædicti in Pontificalibus pro tempore celebrabis benedictionem solemnem post missarum, vesperorum matutinorum & aliorum diuinorum officiorum solemniam supra populum inibi tunc interessentem, dummodo aliquis Antistes seu sedis Apostolicæ Legatus præsens non sit, & si præsens fuerit ad id eius expressus accedat assensus, elargiri; nec non cruces, imagines, campanas, vasa, tabernacula etiam in quibus Eucharistiæ Sacramentum & reliquiæ Sanctorum, conferuantur ac corporalia & omnia & singula vestimenta & ornamenta Ecclesiarum etiam Sacerdotalia & paramenta ad diuinum cultum dicata, ac Altaria ipsius Ecclesiæ benedicere, nec non cimiterium & alia loca sanguinis vel terminis effusione aut alio quouis modo polluta, aqua tamen prius per aliquem Catholicum Antistitem, vt moris est benedicta reconciliare liberè & licitè valeas, & ipsi Præpositi successores tui valeant, constitutionibus & ordinationibus Apostolicis ac in Provincialibus & Synodalibus Conciliis editis generalibus vel specialibus minimè obstantibus, auctoritate Apostolica tenore præsentium de specialis dono gratiæ indulgemus. Datum *Rome* apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, Die quinta Aprilis M. D. LXXI. Pontificatus nostri anno sexto.

Ca: Glorietina.

POMBURG seu PAMBURG.

MONASTERIVM Canoniarum regularium S. Augustini ad confluentes duorum flumium Traun & Alz. De cuius fundatione ita scribit Ioan. Auent. lib. 5. Annalium Bauariæ, fol. 552.

ADLHAID (filia scilicet Cunonis, Comitis de Megling ac Irmogarde) cum marito Berengero, filiis Berengero & Cunrado à Sulzpach (oppidum id Nariscorum est) dynastis ad confluentes Trani & Alisse, Pamburg, vbi humati perhibentur, Collegium flaminibus Augustinianis constituunt. Alibi idem Auent. lib. 7. fol. 694. ponit, Pamburgium olim Arcem fuisse in Boiaria Noricorum, ad radices Curuancæ montis & confluentes Azali atque Trani sitam, nunc in Collegium Augustinianorum mystarum commutatam. Inscriptio lapidis in pariete templi dicti Monasterij ita habet: Hoc in loco sepulti sunt Mariti, Illustris Comitissæ Adlhaidis, fundatricis huius Ecclesiæ, quæ fuit Illustris Principis Bauariæ (id est Comitis) Chunonis filia, Marquardus Comes de Hohenstein & Marquartstein, Vlricus Comes de Pictauia (id est Pitten in Austria) & Berengarius Comes de Sulzpach, cum pueris & progenitoribus eorundem, fundatores huius loci inferius ascripti.

Hic etiam sepultus est Chuno, Comes de Megling (scilicet pater fundatricis.) ibidem Germanicè, *Hieligt der Edel Freyherr/ Conrat von Megling / ein Gutschäter diß Gortshaus* &c.

MEGLING, aliàs Medling, latinè Medullum, arx haud procul à Monasteriis, Gars & Avv: Quorum fundatores hi quoque Comites fuere: quod hodie pertinet ad Torringenses Barones.

Est quoque aliud dirutum castrum huius nominis prope Muldorf oppidum,

dum, domicilia olim istorum Comitum, qui etiam dicti sunt de Frontenhau-
sen & Teyspach. De qua re latius in libro meo Stemmatum Bauariæ, ac supra in
Monasteriis, Gars & Avv. Lapidis sepulchrali fundatricis ita inscriptum est: Al-
haidis Comitissa de Marchnstein & Sulzpach, fundatrix hujus Ecclesie, hoc in
loco sepulta, obiit Anno 1144. Ecclesia consecrata est Anno 1165.

ADVOCATI hujus Monasterij fuerunt olim Comites Ortenburgenses, quo-
rum aliqui ibidem sepulti sunt, nempe Rapoto, primus huius nominis, Com.
Ortenberg. qui obiit Anno 1190. cum vxore Elisabetha, filia Berengerii primi,
Com. de Sulzbach, & Chastri fundatoris Bamburgen. &c. Auent. Autor est lib.
7. fol. 694.

IBIDEM in sinistro latere Chori lapis cum hac inscriptione: Anno 1206. o-
biit Anna Comitissa de Ortenburch, benefactrix hujus Ecclesie, cum filius, Ra-
porhone & Heinricho, Comitibus. Hæc vxor fuit Rapothonis primi, quæ aliàs
Elisabetha nominatur, de qua vide Stemmata mea Bauarica.

HINC in eo bello, quod hi Comites cum Bogenfibus Comitibus, ob limi-
tes, ob venationem atque ob Aduocatiam Monasterij inferioris Althageßere,
Pamburgium Monasterium, cum sub tutela Ortenbergen. esset, compilatum
est, secundum Auent. lib. 7. fol. 657.

TORRINGENSES Barones, qui non procul inde ad Traunam fluium duas
arces tenent, Stein & Perchtenstein, habent ibi in templi ambitu Capellam pro-
priam ac sepulturam.

IBIDEM in Calendario mortuorum (Nam alia diplomata non vidi) alios
quoque reperio Nobiles Ecclesie benefactores, & qui ibi sepulturam, anniuersaria ac memoriam habent:

DE Wart, de Pelching, de Tarching, Stetneri de Klebing, Virgoldi, Maut-
neri, Traunarij de Truchting, Hofmanni, Tuschelji.

HABUIT Monasterium hoc à multis annis Canonicos, præsertim Præposi-
tos, qui etiam Archidiaconi sunt, ex nobilitate, inter quos nostro tempore Ste-
phanus de Toblhaim bonus Oeconomus, qui ædificia Monasterij ruinosæ ex
fundamentis restaurauit, æs alienum soluit, prædia multa emit. Ac nihilominus
Anno 1579. moriens, magnam vim pecuniæ reliquit in vtilitatem Monasterij
postea collocatam.

ADDITIONES.

FVNDATIO MONASTERII PAMBURG.

FVIT in *Bauaria* prouincia Comes Illustris prosapia *Chuno* vocatus omnibus
ejusdem prouinciæ nobilioribus sicut genere, sic & potestate sua diuitiis ex-
cellens cujus genuinus & cognationis & posterorum ejus postmodum commu-
nis locus vsque hodie *Vranthenbausen* nuncupatur. Qui Comes egregia libero-
rum procreatione fecundatus, habuit dulcissimæ indolis filiam *Adilheit* voca-
tam, puellam miræ pulchritudinis, ita vt inter electissimas prædictæ terræ mu-
lieres, quantum genere præstantior, tantum forma decentior appareret, quam
Pater tenere diligens, dum quia specie comparem filiam non reperit & virum
cui desponsaretur æque nobilem vel adeo perfectum inuenire desperaret, &
hæc hæsitacione quid faceret, quidnam animus eius pro filia desponsanda mul-
tumque diuque vacillans versaretur in dubio, diuina vt creditur permissione fa-
ctum est, vt hæc mentis ipsius non satis approbanda elatio in seipsam quid ef-
set recognoscendum retraheretur hoc modo. Quidam Comes. *Marcobardus* de
castro à nomine possessionis *Marcarslain* appellato ab hominibus præfati Co-
mitis quam plurimis incursionibus & violentiis in se & in suis aspernanter &
contu-

contumeliose dehonestatus, nec tantum hæc à remotis vel eo absente, verum etiam ad proprium intuitum ignominiosè laceffit⁹ injuriis, dum vltionem ex-
 peteret de ijs, nec cui valens nec metu volens inestimabili & vtilitatis & hono-
 ris subjaceret discrimini, sapienti vsus consilio, sanius esse deliberauit malum in
 bono vincere, quam se cum suis à malo vincendos periculo committere, simul-
 que reputans stultum esse contra ictum fluij conari, maluit potentiori & for-
 tiori se sub specie familiaritatis obsequi, quam quod frustra obnitens, nitendo-
 que nihil obtinens, sed magis in deterius vrgens sua suorumque damna de cæ-
 tero semper multum vi pateretur. Per industrios itaque mediatores firmissi-
 ma inter eos compositione facta, obliuione sepeliuntur, quæcunque retro ir-
 rogata molestie, minorque majori tanquam vnus suorum in omnibus obse-
 quendo deferens. quietis & pacis gratia Comes comitem comitatur, cumque
 & ita se gerere nihilominus iudicaret inhonestum vt vir prudens quiddam ali-
 ud animo concepit, de quo jam non simulata sed perfecta, dilectio inter eos ter-
 tius haberetur, & forsitan maximum per hoc gloriæ poterat consequi incre-
 mentum, nisi maledicti hostis inuidia, vt postea nartabimus intercedente in no-
 uissimo benedictione caruisset diuina tantum clementia huic diabolica machi-
 nationi secus quam cogitauerat secundum immensam pietatis abundantiam,
 vt sequentia declarabunt misericorditer obtulauit. Prædictus igitur *Marco-
 hardus* Comes vt voti sui compos efficeretur ipsi Comiti *Chunoni* cui adhælerat
 cunctis sibi attinentibus in omnibus gestis suis gratiosum se reddidit & acceptum,
 præcipue tamen in exercitio militari, per quod etiam quia ignita puellarum
 corda viri affectantia cognitionem maximè acceduntur, contigit prænomina-
 tæ puellæ ipso procurante ad cõsensum amoris animum inclinari, sed nec quia
 furtiuum amorem diu celari nec patris permissione manifestum seu legitimum
 inter se conjugium fieri posse sciebant substructa venere coërceri laboriosum,
 æstimantes, cupitis etiã amplexibus libere frui iocundum reputantes de raptu
 & fuga inuicem condixerunt. Quo condicto ad effectum deducto Pater ægrè &
 plurimum indignans generum quidem minimè persequendum censuit, filiam
 verò non solum sponsali jure non ditauit, sed & omni patrimonio suo penitus
 exhæredauit: ijs ita gestis duo iuuenes præuigni Comitis *Marcohardi* cum quo-
 rum matre muliere quidem nobili ante dormire consueuerat dolente de matre
 relicta, quam licet absolutè amatam, jugiter tamen cum ipso sperabant fortè
 permanfuram. Duobus mensibus post peractas nuptias vix decursis in quo lo-
 co erat transiturus positus sibi insidiis ad mortem vsq; vulnerantes semituum
 eum reliquerunt. In extremo igitur vitæ suæ articulo nec grauissimi doloris a-
 cerbitate, nec metu mortis intercipientè recordatus & nouiter & breuiter ama-
 tæ conjugis suæ qualiter sui causa non modo patris demeruisset gratiam, sed e-
 tiam inexorabilem incurrisset offensam secundum magnanimitatem constan-
 tiæ suæ acerrimi agonis aculeo non effractæ de desolatione nouæ nuptæ non
 minus quam de mortis amaritudine anxiabatur, metuens ne sicut eo viuente
 propria est hæreditate destituta; sic eo moriente suo quoque patrimonio eam
 privari, insuper etiam parentum solatio contingeret, orphanari; ad consoland-
 um ergò tam subitæ viduitatis desolationem prædictum castrum *Marcartsstain*,
 tum ministerialibus prædiis quoque & mancipiis omnibusque ditioni suæ atti-
 nentibus in manus sæpius dictæ conjugis suæ, quia hærede caruit libera traditi-
 one sub tali commissio delegauit: videlicet vt post mortem suam quò citius pos-
 set ob communem vtriusque memoriam de ipso patrimonio Cœnobium in
 honore beatæ *Margaretha* construeret, personis aliquot inibi Deo seruientibus,
 prædiis quantum necessitas exigeret ad tempus collocatis ipsa quoque defun-
 cta,

Ita, idem patrimonium exceptis ministerialibus huic Cœnobio totaliter attine-
 ret. *Marquardo* siquidem Comite talem vitæ finem sortito Comes *Vadalricus* de
Paclauia & præpotens ac prædiues, ita vt vulgò *Dirich* appellaretur, viduam
 ipsius duxit vxorem, per quam tamen solam filiam generans nomine *Viam*, *En-*
gelberto Duci de *Crayburg* eam desponsauit, cui Duci nati sunt per eam quatuor
 filij: *Bernhardus* Dux *Carinthia*, *Engelbertus* Marchio *Istria*, *Hartvicius* postea *Ka-*
tisponen. Episcopus & Comes *Rapoto* de *Crayburg* de quib⁹ propter nationis comp-
 pendium modò tacebimus; defuncto verò Comite *Vlrico Alheidis* Comitissa
 denuò vidua, *Berngero* Comiti de *Sulzpach*, tunc etiam viduo tertio nubens, mi-
 nisteriales & patrimonia duorum Comitum sicut erga maritos suos erat deuo-
 tissima sub tali conditione, scilicet vt ex vno illorum Cœnobium ipsis adhuc vi-
 uentibus, sicut prædictum est, construeretur, liberè donauit. Milites autem
 Comitissæ *Vlrici* in manus alienæ ditionis se transferri æquanimiter non ferentes
 vsque ad retractionem hujus facti repugnare non cessabant & tamen consensu
 Comitissæ hac donatione remissa omni tempore quo Domina eorum aduixit
 marito eius quemadmodum juris ratio exigebat debitis obsequiis deferentes,
 nihilominus adhæserunt, dumque jam sæpius iteratam monasterij constructio
 longa dilacione protraheretur superuenit dies pro *Alheidis* Comitissa viam vni-
 uersæ carnis ingressura à mortis prænunciâ corripere infirmitate, jam-
 que in suprema laborans ægritudine accersito ad se Comite suæ in ipsum
 fidei deuotionem ad memoriam eum reuocare coegit, replicans ei quod
 duorum Comitum patrimonia, licet ipse vnum sponte remiserit in su-
 am transfulerit ditionem, & vt laudamentum de constructione monasterij
 multotiens ab eo sibi factum, & vt votum primi conjugis sui quo eum ad-
 iurauerat ad effectum perduceretur, copiosa precum & lachrimarum ef-
 fusione prout poterat expetebat. Qui vt erat ad promittendum paratior in
 continenti verbum ex ore eripiens & primam & vltimam petitionem ipsius af-
 fectu & effectu se profecuturum verissime porrecta dextera pollicetur. At illa
 objiciens testamentum matris suæ *Irmigardis* simili de causa per desidiam suam
 adhuc in irritum remanere, antè non destitit, donec ipso Comite cum duode-
 cim ministerialibus electissimis jurejurando se obligantibus certissimè confir-
 matum est, non prius eam sepulturæ commendari, antequam Cœnobium sub
 patrocinio beate *Margarethe* secundum quod piæ memoriæ *Marquardus* Comes
 per eam fieri primitus instituerat fundaretur. His ita dispositis *Alheidis* Comitissæ
 post felicem vitam beato exitu defungitur in Domino, quam Comes juxta
 Capellam suam in *Sulzpach* ipsa terra propter jusjurandum, quo se cum suis
 obligauerat, sepulchri causa non effossa, sed humo aliunde apportata fecit o-
 periri, vbi per duodecim annos requiescens legitima caruit sepultura: vnde mi-
 nisteriales grauiter commoti, omnes in commune Dominum suum aggressi atten-
 tissimè supplicantes quatenus & salutis suæ causa & ne simul cum eis ad vlti-
 mum periturus inueniatur, testamentum matris suæ jam diu neglectum, sa-
 tageret adimpleri. Illis ergo assidua interpellatione frequenter & acriter
 instantibus, Comes omnibus suis in locum qui *Rordorf* dicitur conuoca-
 tis tractare cœpit de duarum conjugum suarum testamentis, proponens eis
 quod è duobus vnam consilio inter se habito salubrius esse discernent,
 aut duo Cœnobia sicut ipse laudauerat de prædiis ad hæc deputatis, licet re-
 rum & personarum penuriam habentia, aut vnum sine vtriusque defectu
 construi, rebusque & mancipiis coadunatis honorificè dotari, quibus vnam Ec-
 clesiam cum copia quàm duas cum inopia fundari sanius esse iudicantibus. Co-
 mes Capellanum suum *Arnolphum* sacerdotem cum illis duodecim qui se

vnâ cum ipso iuramento astrinxerunt ad montem qui tunc & nunc *Baumburg* appellatus est dirigens, considerato hinc inde diligentissimè loco, fecit metiri spacia, primo vbi fabrica templi decentissimè poneretur; deinde claustrum ambitorium & fratrum habitacula; postremò dispositionem officinarum congrue ordinari. Edificatione verò templi ordinata, C. *Salzburgen*. Archiepiscopus natione *Saxo*, ad dedicandum hoc ipsum Monasterium adueniens, peracta dedicatione rogatu *Bergeri* Comitum ejusdem templi fundatoris locum *Berchtolsgad*, in quo *Irmigardis* Comitissa quatuor fratribus cellulam fieri, dum adhuc viueret instituit, cum omnibus appendiciis suis super altare beate *Margarethe* verbo auctoritatis suæ assignauit, & præterea si quid tamen super hujus verbi confirmationem valere potuit, ipse Comes cuius ditioni vterq; locus prius liberè attingebat traditionali iure delegauit. Beate igitur memorie *Adelheidis* Comitissæ, eius sagaci sollertia Ecclesia *Baumburg* hoc vt diximus ordine est fundata, tunc demum legitimè traditur sepulturæ. Transactis verò aliquot annis prædictus Archiepiscopus, & totale & traditionale ius per secula sanctum, non metuens infringere locum *Berchtesgaden*, si tamen potuit vel debuit præter *Baumburgensis* Ecclesie assensum, pristina libertati donauit. Inde nouerint omnes fideles, nisi visis & auditis nulla sit fides adhibenda, & quodcumque testamentum huic simile non tamen duorum aut trium nec centum vel mille testium, verum etiam innumeræ gentis contestatione publice approbatum, priuatim & clam sit reprobandum, & vt totam juris regulam comprehendam, omne rationabiliter statutum præter rationem sit destituendum locum *Berchtesgaden* Ecclesie *Baumburgensis* non impari jure quam matri filiam attingere; dignitas enim Romani apicis non minimè in hoc contemptam se esse doleat, quod auctoritate patroni sui, eo tempore sibi præsentis *Pascalis* videlicet piissimi pastoris ea quæ præfatus Comes de vtroque, vnde sermo agitur loco supramemorato suo Capellano *Arnoldo* ad Romanam sedem ob hoc ipsum directo verbo summi Pontificis sanciri postulauerat, eodem Capellano causam & ordinem facti sibi veraciter deponente, in quantum virtute apostolica stabiliri poterat firmissimè solidata, contra omnem iustitiæ normam inferioris dignitatis præsumptione per se ipsam & quanquam iuste confirmata, post ad libitum suum contra jus infirmante irreuerenter & temerè sunt soluta, maximè cum indicio de omnibus his capiendæ veritatis, Ecclesia *Baumburgensis* annuatim aureo denario Romanæ Ecclesie censualis esse teneatur, ob testamentum scilicet singularis prærogatiuæ quod eadem Ecclesia sibi ad confirmationem eorum, quibus tam dotata quam ditata fuerat à matre Ecclesiarum libertatis priuilegio meruit insigniri.

PASCALIS Episcopus Seruus Seruorum Dei dilecto filio *Eberbino* Præposito Ecclesie sanctæ *Margarethe* quæ sita est in loco *Baumburg* in *Salzburgen* parochia, & eius fratribus Canonicam ibi vitam professis, tam presentibus quam futuris in perpetuum. Sicut in iusta poscentibus nullus est tribuendus effectus, sic legitima desiderantium non est differenda petitio: *Perengarius* siquidem Comes *Salzbachensis* in *Salzburgen* pago, allodium suum beato *Petro* & sanctæ eius Romanæ Ecclesie obtulit, sub vnus aurei censu annuo, in quo beata *Margarethe* Ecclesiam construens locum ipsum Canonicorum regularium ordini deputauit. Nos igitur iuxta fundatoris deuotionem locum ipsum sub beati *Petri* patrocinium assumentes, presentis decreti auctoritate munimus, statuimus enim vt vniuersa quæ vel per prædictum Comitem vel per alios fideles de iure proprio loco eidem concessa sunt, quæcumque etiam in futurum concessione Pontificum, liberalitate Principum, oblatione fidelium, vel aliis iustis modis illic dari,

dari, offerri uè contigerit, firma vobis vestrisq; successoribus & illibata permaneant. Decernimus ergò vt nulli omninò hominum liceat eandem Ecclesiam temerè perturbare, aut eius possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuerè, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conseruentur eorum pro quorum sustentatione & gubernatione cõcessa sunt vsibus omnimodis profutura. Obeunte te nunc eius loci Præposito, vel tuorum quolibet successorum; nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu vel fratrum pars consilij sanioris secundum Dei timorem regulariter prouiderint eligendum, sanè post professiones exhibitas nemini vestrum liceat proprium quid habere, nec sine Præpositi vel Congregationis licentia de claustro discedere: decimas verò noualium vestrorum vobis vestrisq; successoribus habendas, remota Episcopaliū ministrorum contraditione concedimus, vt quietè in eo quod assumpsistis proposito largiè te Deo in perpetuum maneatis. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica secularisue persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens contra eam temerè venire temptauerit, secundo tertio uè commonita, si non satisfactione congrua emendauerit, potestatis honorisq; sui dignitate careat, reamq; se diuino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & à sacratissimo corpore & sanguine Dei & domini redemptoris nostri Iesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco iusta seruantibus, sit pax domini nostri Iesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ accipiant operationis, & apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen.

Clemens Episcopus seruus seruorum Dei. Dilecto filio *Marsilio* Præposito Ecclesiæ sanctæ *Margarethæ* de *Baumburg* eiusq; fratribus tam præsentibus quam futuris, regularem vitam professis in perpetuum. Quotiens à nobis petitur quod honestati & religioni conuenire dinoscitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum suffragium impartiri. Vnde quia *Berengarius* Comes *Sulzbachen* allodium suum in *Salzburgen* territorio beato *Petro* & sanctæ Romanæ Ecclesiæ sub vnus *Bizantij* annuo censu pia deuotione obtulit, in quo in honorem Dei & memoriæ beatæ *Margarethæ* virginis ecclesiam vestram construens eam ordini Canonicorum regularium deputauit. Nos sequentes vestigia prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum *Paschalis*, *Honorij*, *Innocentij*, *Lucij*, secundi & *Lucij* tertij, locum ipsum quoniam beati *Petri* iuris existit, sub beati *Petri* & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti priuilegio communimus. In primis siquidem statuente vt ordo Canonicus qui secundum Deum & beati *Augustini* regulam institutus esse dinoscitur perpetuis ibidem temporibus inuolabiliter obseruetur. Præterea quascunq; possessiones, quæcunque bona eadem ecclesia in præsentiarum iuste & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium seu aliis iustis modis, præstante domino poterit adipisci, firma vobis vestrisq; successoribus & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Archidiaconatum, Parochiam sancti *Georgij* Ecclesiam sancti *Ioannis* in *Fruchtla- chingen*, *Fralestorf* cum pertinentiis suis, *Fünigen* cum pertinentiis suis, *Var- naspacht* cum pertinentiis suis, *Meglingen* cum pertinentiis suis, *Windbret* cum pertinentiis suis. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse decernimus vt eorum deuotioni & extremæ voluntati qui se illic sepeliri deliberauerunt, nisi forte excommunicati vel interdicti sint, nullus obstat. Salua ta-

men iustitia illarum Ecclesiarum à quibus mortuorum corpora assumuntur. Liceat etiam Præposito qui pro tempore fuerit aduocatum quem eidem loco perutilem & necessarium esse perspexerit communi vel sanioris partis fratrum consilio secundum Deum eligere, & si inutilis apparuerit remouere, sicut à prædecessoribus nostris felicis recordationis, *Pascali, Honorio, Innocentio, Lucio secundo & Lucio tertio* statutum esse & scripto suo firmatum. Obeunte verò e nunc eiusdem loci Præposito vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu vel fratrum pars consilij sanioris secundum Dei timorem canonice prouiderint eligendum. Sane post professionem exhibitam, nemini vestrum liceat proprium quid habere, nec sine Præpositi vel Congregationis licentia de claustro discedere. Sua etiam tuorumque successorum caritati apostolicæ sedis benignitate permittimus & roboramus vt licitum vobis sit ordinationes clericorum, aliaque ecclesiastica sacramenta à bonis Episcopis & religiosis accipere, si vester Episcopus Symoniaca vel alia hæretica prauitate infectus fuerit, & gratiam sedis apostolicæ non habuerit. Ad iudicium autem huius ab apostolica sede perceptæ tuitionis Bizantium vnum singulis annis nobis nostrisque successoribus persoluetis. Insuper etiam vt domino nostro IESU Christo liberiori animo seruiatis, vestræ saluti per omnia providentes, statuimus vt serijentes vestri qui in curia vestra vobis seruiunt absque impulsione parochiant in ecclesia vestra verbum Dei & missas audiant, sacramenta percipiant, cæterisque diuinis legibus subiaceant. Decimas verò noualium vestrorum, vobis vestrisque successoribus habendas, remota Episcopaliu ministrorum contradictione concedimus, vt quiete in eo quod assumptis proposito, largiente domino in perpetuum maneatis. Decernimus ergo vt nulli omnino hominum liceat eandem Ecclesiam temere perturbare, aut eius possessiones auferre, vel ablatas retinere, seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra conseruentur, eorum pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt vsibus omnimodis profutura: salua sedis apostolicæ auctoritate ac Diocæsani Episcopi in subiectis vobis prædictis parochiis canonica iustitia. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisue persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens contra eam temere venire temptauerit, secundo tertioque commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se diuino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & à sacratissimo corpore & sanguine Dei & Domini redemptoris nostri Iesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco sua iura seruantibus, sit pax domini nostri Iesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen, Amen, Amen.

Ego Clemens Catholicæ ecclesiæ
Episcopus fl.

& Ego

- ✠ Ego Petrus presb. Card. tit. S. *Laurentij* in *Damaso* ff.
- ✠ Ego Petrus presb. Card. S. *Petri ad vincula* tit. *Eudoxia* ff.
- ✠ Ego *Iohannes* tit. S. *Clementis* Card. & *Tuscanen*, Episc. ff.
- ✠ Ego *Albinus Albanens*, Episcopus ff.
- ✠ Ego *Klr Portuenfis* & S. *Rufina* Episcopus ff.
- ✠ Ego *Octavianus Hostien.* & *Bellegen*, Episcopus ff.
- ✠ Ego *Iac* Diac. Card. S. *Mariae* in *Cosmydin* ff.
- ✠ Ego *Iohan. Felix* Diac. Card. S. *Eustachij* iuxta templum *Agrippae* ff.
- ✠ Ego *Gregorius* S. *Mariae* in *Aquiro* Diac. Card. fs.

Dat. *Lateran.* per manum *Moysi*, sanctę Romanę Ecclesię Subdiac. vicem gerentis Cancellarij, II. Id. Septembr. Indiçt. V III. Incarnationis⁹ Dominicę Anno M. C. L XXXV IIII. Pontificatus verò Domini *Clementis* PP. III. anno secundo.

Catalogus Monasterij *Baumburgensis*.

PRæpositorum qui ab illo tempore quo Romanus Pontifex *Paschalis* II. pontificatum gessit, ad nostram vsque ætatem vixisse ac Præpositos egisse inveniuntur.

EBERWINVS vixit circa annum à Christo nato 1100. huic Præposito *Paschalis* II. diploma tribuit in quo summus Pontifex Ecclesię S. *Margaretha* erectionem ac donationes per *Berengarium* Comitem *Sultzbachensem* factas confirmat, monasteriumque *Baumburgense* iurisdictioni atque patrocinio sumorum Pontificum subiicit; hæc annexa lege, vt Monasterium singulis annis nummum aureum (Bizancium) Romam summo Pontifici eiusq; successoribus, tanti beneficii testem gratissimum mittat.

Eberwinum secutus est **GODISCALCVS** circa annum 1127. Is priuilegiis à *Paschali* II. Monasterio ante datis, robur & incrementum à Romanis Pontificibus *Honorio* II. *Innocentio* II. & *Lucio* II. impetrauit.

MEINGOTVS successit circa annum 1183. Huius Præpositi & Archidiaconi curâ atque vigilantia inter cætera jura ac dona, Archidiaconatus quoque confirmatus, libera item sepultura, facultasque eligendi Aduocatam huic cœnobio per *Lucium* III. collata fuere.

MARSILIVS Præpositus & Archidiaconus, hic anno secundo Pontificatus *Clementis* III. secundo Idus Septembris, Indiçtione V III. ab eodem Romano Pontifice omnia & singula Monasterij jura ac possessiones, nominatim verò Archidiaconatum, Parochiam S. *Georgij* Ecclesiam. S. *Ioannis* in *Truchtaubinger Fralersdorf* cum pertinentiis suis, *Tuningen* cum pertinentiis suis, *Meglingen* cum pertinentiis suis, *Windberg* cum pertinentiis suis, liberam sepulturam, libertatem quoque eligendi Aduocatam, exemptionem ministrorum & decimarum. Hæc & alia per *Clementem* III. corroborari fecit. Vixit circa annum 1190.

HENRICVS Præpositus & Archidiaconus, legitur præfuisse circa 1215. annum.

EBERHARDVS Præpositus Archidiaconus succedit *Henrico* anno sequenti 1216.

VDALRICVS Præpositus Archidiaconus, reperitur in viuis fuisse anno 1251.

OTTO Præpositus Archidiaconus, rexit Cœnobium circa annum 1279.

Metrop. Salisb. Tom. III.

h a

FRI-

FRIDERICVS Præpositus Archidiaconus, præficitur anno 1284.

MARQUARDVS Præpositum & Archidiaconum egit circa annum 1286.

HENRICVS II. Præpositus & Archidiaconus anno 1305.

ORTOLFVS Præpositus & Archidiaconus anno 1313.

HARTNEIDVS Præpositus & Archidiaconus anno 1318.

HENRICVS III. Præpositus & Archidiaconus anno 1326.

HARTNEIDVS II. Præpositus & Archidiaconus anno 1328. mortuus est anno 1330.

RVGERVS Præpositus & Archidiaconus quem S. Gregorio magno valde deuotum fuisse, & in pauperes beneficium apparet manifestè, vixit anno 1334. moritur 1349.

HENRICVS dictus THAN. IV. Præpositus & Archidiaconus, confirmatus ab ORTOLFO, Archiepiscopo *Salzburgenfi*, obiit anno 1365.

IOHANNES Præpositus & Archidiaconus præfedit anno 1370. mortuus est anno 1380. Sub hoc Præposito Monasterium à Gregorio XI. accepit decretum contra omnes cuiuscunque status ac conditionis, immunitates, & possessiones Monasterij damno aliquo afficientes. Executio Pontificij decreti commissa fuit Episcopo *Gurcensi*, Abbati Monasterij S. *Lamperti*, diocesis *Salzburgenfis*, & decano Ecclesie *Salzburgenfis*.

IOHANNES II. sequitur Præpositus & Archidiaconus, quo is quantum vixerit tempore non constat, discessus è vitâ certus habetur ex loco sepulcri, anno videlicet 1414.

VDALRICVS II. dictus ERLINGER Præpositus & Archidiaconus successit *Ioanni*, viuere desijt, anno 1423. vt videre est in lapide sepulcri.

VDALRICVS sequitur, SEEMAN cognomine, Præpositus & Archidiaconus natus. Obijt anno 1436.

CASPARVS EBENHAVSER vnanimi Conuentus consensu eligitur, Præpositus & Archidiaconus natus. Confirmatur per *Ioannem* Archiepiscopum *Salzburgensem* &c. Anno 1436. die 17. Septembris, Ante susceptum Prælaturæ munus ablegatur ad Academiam *Viennensem*, ibique Decretorum Baccalaureus creatur. Mirum quàm hic vir tam in Præpositura quàm ante pro bono & salute Monasterij desudabat. Decreta, indulta, libertates, prædia, ac possessiones Monasterij in codicem pergamenum magna fide atque diligentia referri curauit. Causas Monasterij controuersas tum, *Rome*, tum *Basilea* in Concilio præsens diligenter ac feliciter egit. Tandem tot tantisque perfunctus laboribus atque periculis euocatur ad requiem æternam, anno 1479. Corpus est conditum in sacello S. *Elisabeth* Regina à se constructo.

PAVLVS PELCHINGER Præpositus & Archidiaconus natus, successor *Caspari*. Huic *Innocentius VIII.* contulit Decretum quo Monasterij priuilegia & possessiones fuerunt approbata & confirmata. Decessit ex hac luce anno 1488.

GEORGIVS DIETRICHINGER Præpositus & Archidiaconus natus; legitur defunctus anno 1515.

GEORGIVS HERBERGER Præpositus & Archidiaconus natus, breui vixit tempore nempe vsq; ad annum 1517.

WOLFGANGVS VIERGOLD eligitur & confirmatur in Præpositum & Archidiaconum natum anno eodem; moritur anno 1531.

GABRIEL GESSENBERGER Administratorem & vices Prælati egerat ab anno 1532. ad annum 1536.

WOLF.

WOLFGANGVS GRIESTETTER quondam Præpositus in *Högl-
wverdt*, hujus loci administrator ab anno 1537. ad 1538.

STEPHANVS TOBELHAIMER Præpositus & Archidiaconus natus, nobilis suæ familiæ postremus, à *Vigileo Hundio* ob rem familiarem benè actam & dextrè administratam laudatur. Sub hoc Prælatore totum Monasterium anno 1533. conflagrauit & in cineres fuit redactum. Electus scribitur año. 1539. migrauit è vita anno 1578.

LAVRENTIVS MAIOR Præpositus & Archidiaconus natus; postulat & eligitur anno 1579. bonarum litterarum ac literatorum amator atque cultor insignis. Ante religionis ingressum *Vienna*, *Ingolstadt*, & *Dilingæ* philosophiæ atque Theologiæ diligentem nauauit operam. Habuit è Societate IESV Præceptores R.R. P.P. *Petrum Vngerum*, *Ioannem Vicaum*, & *Theodorum Peltanum*. Sub huius præsidio disputationem illam Catholicam de jejuniis & ciborum delectu, *Weissenhornianis* typis euulgatam publicè tuendam suscepit. Interea de mutatio in melius vitæ statu deliberans, elegit in Monasterio *Ransbouienfi* latere. Exacto nouitiatus anno Canonicus fit verè Regularis, id est, regula ac norma castè ac innocèter viuendi tam exteris quàm domesticis. Verum Deus lucernam hanc latere diutius inuoluit: ex Decano *Ransbouienfi* Præpositum huius Monasterij inuitum iubet, in quo munere nihil profus de priore animi demissione remisit: victus & habitus erat illi cum cæteris fratribus communis, sollicitus semperque paratus ad informandos & curandos subditos: potens ad virtutes verbo & exemplo impellendos. Illius singulari vigilantia atque prudentia, non tantum disciplina monastica, tunc penè collapsa resurgere, verum etiam bonarum litterarum studia florere *Baumburgi* inceperant. Hæ etiam virtutes tantum illi amorem & exultationem apud domesticos & externos excitarunt, vt magnis etiam visis notus & gratus esse cœperit. Charus erat *Ioanni Iacobo* Archiepiscopo *Saliburgensi*, & in primis *Feliciano* Episcopo *Scalensi*, notissimus *Ioanni Engerto*, *Laurentio Rotmaro*, *Edmundo Hollyngo*, *Roberto Turnero*, aliisque viris doctrina celeberrimis. Vno verbo egerat noster *Laurentius* religiosum Prælatum illum, cuius similem (vt verè dixerit, *Turnerus* in quadam epistola nostro *Laurentio* inscripta) diu jam non tulit reliqua *Bauaria*, doctissimorum religiosissimum, religiosissimorum prudentissimum, prudentissimorum optimum. Addo: majore præfectura, vitæque longiore dignissimum. Sed consumatus in breui expleuit tempora multa. Nam anno post Christum natum M. D.LXXXVII. sepumo die Septembris supremum vitæ diem clausit.

VRBANVS STAMLER Præpositus & Archidiaconus natus: electus eodem quo LAVRENTIVS est mortuus anno, pridie Kal. Octobr. Prælatu-
ræ munus & onus etiam nunc quamuis innocens peruersorum calumniis impetitus, patienter sustinet, in Domino confisus, qui vberem cum tentatione dabit prouentum.

S. PAULI MONASTERIUM MONIALIUM RATISPONÆ.

CVM Monasteria duo, inferius & superius, *Ratisponæ* à regulari vita multum discessissent, nec reformari vellent, S. Wolfgangus Episcopus tertium, nempe S. Pauli Monasterium foeminarum instituit, Anno 994. sub regula & professione S. Benedicti, & congregationi huic primam Abbatissam præfecit. *Brigitham* S. *Heinrici* Imperatoris sororem à se baptizatam, ad quarum regularem obseruantiam & imitationem alia duo Monasteria prouocata sunt, vnde versiculus, quem ipsemet scripsit:

Metrop. Salisb. Tom. III.

b 3

Struxerat